

ด่วนที่สุด

ที่ ปน ๐๐๒๓.๓/ว คสพ

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ ทุกอำเภอ สำนักงานเทศบาลทุกแห่ง
และที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง

ด้วยกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า ได้เสนอโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ภายใต้แผนงาน/โครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ตามบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ ไปยังสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อพิจารณากันกรองเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการเพื่อขอใช้จ่ายเงินกู้ ภายใต้แผนงานดังกล่าวโดยมีกิจกรรมภายใต้โครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง จำนวน ๒ กิจกรรม ได้แก่ ๑. การจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้แก่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด และ ๒. การจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นเงินอุดหนุนให้แก่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นค่าตอบแทนให้แก่อาสาสมัครบริหารท้องถิ่น

เพื่อให้การดำเนินโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการประกาศรับสมัครและคัดเลือกบุคคลที่ประสงค์เข้ารับการอบรมโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเพื่อเป็นอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น และให้คัดเลือกบุคคลดังกล่าวจำนวนเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งละ ๒ คน โดยให้จัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างบุคคลที่ได้รับการคัดเลือก โดยมีเงื่อนไขว่าจะปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งนั้น เมื่อผ่านการฝึกอบรม เป็นระยะเวลา ๑ ปี และส่งรายชื่อให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี ภายในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เพื่อดำเนินการตามโครงการต่อไป สำหรับสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอให้กำกับและติดตามการดำเนินการของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ให้เป็นไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้ รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ ปน ๐๘๐๙.๒/ว ๔๒๕๓ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทร. ๐ ๗๓๓๓ ๖๐๔๔, ๐ ๗๓๓๔ ๙๕๑๙ ต่อ ๑๐๙

โทรสาร ๐ ๗๓๓๓ ๖๕๘๑

- ☐ ผ.บ.ท.
☐ กง.บถ.
☒ กง.สส.
☐ กง.กม.
☐ กง.กง.

เลข. บัญชี
 ๗๒๔๖
 วันที่ 24 ก.ค. 2563
 เวลา 10.08

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๙.๒/ว ๕๒๕๓

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง โครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการขับเคลื่อนโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น

เพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้เสนอโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ภายใต้แผนงาน/โครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ตามบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ ไปยังสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อพิจารณากลั่นกรองเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการเพื่อขอใช้จ่ายเงินกู้ ภายใต้แผนงานดังกล่าว โดยมีกิจกรรมภายใต้โครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง จำนวน ๒ กิจกรรม ได้แก่ ๑. การจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้แก่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด และ ๒. การจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นเงินอุดหนุนให้แก่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นค่าตอบแทนให้แก่อาสาสมัครบริหารท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้จังหวัดดำเนินการ ดังนี้

๑. เตรียมการการขับเคลื่อนโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง โดยแจ้งและชักชวนความเข้าใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง รายละเอียดสามารถดาวน์โหลดได้ที่ <https://qr.go.page.link/RZvdc> หรือ QR code ท้ายหนังสือนี้

๒. จัดทำแผนฝึกอบรมส่งให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นภายในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้เสร็จสิ้นภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๓

๓. การจัดฝึกอบรม สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดจะดำเนินการจัดเอง หรือจัดร่วมกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นก็ได้ กรณีการจัดร่วมกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น หากจะ มอบหมายให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นเป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรมก็ให้กำหนดไว้ในแผนการฝึกอบรม ให้ชัดเจน

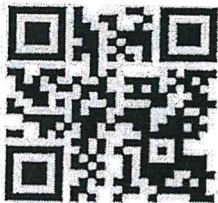
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายฉัตรชัย พรหมเลิศ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

แนวทางการขับเคลื่อน

โครงการฯ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองสาธารณสุขท้องถิ่น

โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๔/๐๘-๑๑๗๔-๓๗๓๘

ผู้ประสานงาน นางสาวสุจิตรา ดาวเรือง/

นางสาวสุพรรณนิภา เยื่อใย

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น เพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

โครงการอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง มีรายละเอียดของโครงการ ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ การจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมโครงการอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้แก่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ซึ่งมีรายละเอียดค่าใช้จ่าย อาทิ ค่าสมนาคุณวิทยากรรัฐ ค่าอาหารและค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าผลิตเอกสารประกอบการฝึกอบรม และค่าวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ ๒ การจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นเงินอุดหนุนให้แก่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นค่าตอบแทนให้แก่อาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น จำนวน ๗,๗๗๔ แห่ง แห่งละ ๒ คน คนละ ๕,๐๐๐ บาท

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

๑. สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ ชักซ้อมความเข้าใจให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการฯ และดำเนินการรับสมัครและคัดเลือกบุคคลที่ประสงค์เข้ารับการอบรมโครงการอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเพื่อเป็นอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นแห่งละ ๒ คน

๑.๒ จัดทำแผนการฝึกอบรมอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง โดยดำเนินการจัดแบ่งกลุ่มผู้รับการฝึกอบรมออกเป็นรุ่น ๆ ละ ประมาณ ๕๐ คน หากมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกินจำนวนที่กำหนดไว้ ให้เฉลี่ยไปยังรุ่นอื่น ๆ ตามความเหมาะสม และเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขออนุมัติโครงการฯ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการจัดการฝึกอบรมให้เสร็จสิ้นภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๓

๑.๓ แจ้งรายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแจ้งบุคคลดังกล่าวเข้ารับการอบรมตามรุ่นที่กำหนด

๑.๔ สำหรับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่จำเป็นต้องใช้ในการฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

๑.๕ การจัดฝึกอบรม สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดจะดำเนินการจัดเองหรือจัดร่วมกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นก็ได้ กรณีการจัดร่วมกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น หากจะมอบหมายให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นเป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรมก็ให้กำหนดไว้ในโครงการให้ชัดเจน โดยดำเนินการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙

๑.๖ ให้ใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุชั้นกลาง จำนวน ๗๐ ชั่วโมงของกรมอนามัย ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดคู่มือแนวทางการอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ ๗๐ ชั่วโมง ได้ที่ <https://qr.go.page.link/cUk57> หรือ QR code ท้ายหนังสือนี้ เพื่อเป็นเอกสารประกอบการฝึกอบรม

๑.๗ งบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรมให้คำนวณค่าใช้จ่ายในแต่ละรุ่นให้เพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการอบรม โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยการฝึกอบรมดังกล่าว สามารถเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมบุคคลภายนอก

๑.๘ ให้แจ้งรายชื่อผู้ผ่านการฝึกอบรมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ เพื่อแต่งตั้งให้เป็นอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น

๑.๙ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ให้รายงานผลให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่วันเสร็จสิ้นโครงการฯ

๒. เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ยกเว้นเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี) ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ประกาศรับสมัครและคัดเลือกบุคคลที่ประสงค์เข้ารับการอบรมโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเพื่อเป็นอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น และให้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลดังกล่าว จำนวนเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละ ๒ คน โดยให้มีคุณสมบัติตามหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๙.๒/ว ๖๒๙๐ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒ เรื่อง การกำหนดหลักสูตรที่เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ในระยะยาว และหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข อัตราค่าตอบแทน และการจ่ายค่าตอบแทนของอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ ๑ (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี บริบูรณ์ (๓) มีภูมิลำเนาอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ และ (๔) ไม่เป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ หรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยได้รับค่าตอบแทนประจำ ยกเว้นคุณสมบัติในข้อ ๑ (๒)

๒.๒ จัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกตามข้อ ๒.๑ โดยมีเงื่อนไขว่าจะปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งนั้น เมื่อผ่านการฝึกอบรมโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง เป็นระยะเวลา ๑ ปี เว้นแต่มีเหตุผลความจำเป็น หากไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงยินดียินยอมให้ค่าใช้จายที่ทางราชการได้จ่ายไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งคืนส่วนราชการที่จัดฝึกอบรม

๒.๓ ส่งรายชื่อบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกตามข้อ ๒.๒ ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด เพื่อให้เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

๒.๔ เมื่อได้รับแจ้งรายชื่อผู้ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการฯ จากสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดแล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำคำสั่งแต่งตั้งเป็นอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น

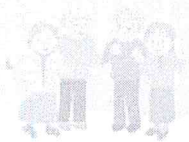
๒.๕ การมอบหมายหน้าที่ การเบิกค่าตอบแทน การกำกับและควบคุมการปฏิบัติงานของอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครบริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการเบิกค่าใช้จ่าย พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๙๑.๒/ว ๐๘๐๓ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่อง แนวทางการจัดอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

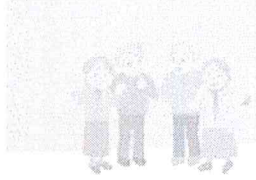
คู่มือแนวทางการอบรม
ผู้ดูแลผู้สูงอายุ

จัดทำโดยศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ
กรมส่งเสริมการเกษตร

คู่มือแนวทางการอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตร 70 ชั่วโมง

คู่มือแนวทางการฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุหลักสูตร 70 ชั่วโมง ภายใต้ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ 6)

โดย คณะทำงานพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ
ร่วมกับ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ที่ปรึกษา	: นายแพทย์โสภณ เมฆธน	รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
	นายแพทย์เจษฎา โชคดำรงสุข	อธิบดีกรมอนามัย
	นายแพทย์ธีรพล โตพันธานนท์	รองอธิบดีกรมอนามัย
	นายแพทย์ดนัย ธีวันดา	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย

หัวหน้ากองบรรณาธิการ:

นายแพทย์เอกชัย เพียรศรีวัชรา	นายแพทย์เชี่ยวชาญ ด้านสาธารณสุข
	หัวหน้ากลุ่มอนามัยผู้สูงอายุ สำนักส่งเสริมสุขภาพ

กองบรรณาธิการ

นางวิมล	บ้านพวน
นางอรวิ	รมยะสมิต
นางเบญจมาภรณ์	ศิริเฉลิม
นางภัทราพร	ศรีสูงเนิน
นางสาวพิรญา	จันทร์คง

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ISBN	: 978-616-11-1653-8
ชื่อหนังสือ	: คู่มือแนวทางการฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุหลักสูตร 70 ชั่วโมง
เอกสารวิชาการ	: สำนักส่งเสริมสุขภาพ
จัดพิมพ์โดย	: สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
จำนวนพิมพ์ครั้งที่ 1	: 10,000 เล่ม
พิมพ์ที่	: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

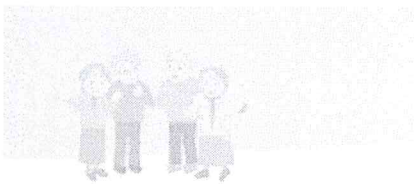
คำนำ

ปรากฏการณ์ใหม่ในศตวรรษที่ 21 ของประเทศไทย คือการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ จากข้อมูลพบว่าขนาดหรือจำนวนของประชากรรวม และประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น จากปี พ.ศ. 2503 จนถึงปัจจุบันและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นต่อไปในอนาคต โดยประชากรผู้สูงอายุ หรือประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป เพิ่มขึ้น จาก 1.5 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2503 เป็น 7.5 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2553 และคาดว่าจะเพิ่มถึง 17.7 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2573 เมื่อมองถึงสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นลำดับเช่นกัน โดยในปี พ.ศ. 2550 ประมาณ 1 ใน 10 ของประชากรไทยจะเป็นผู้สูงอายุ และภายในปี พ.ศ. 2573 คาดประมาณกันว่า สัดส่วนดังกล่าวจะเพิ่มเป็น 1 ใน 4 ในขณะที่แนวโน้มผู้สูงอายุอยู่คนเดียวหรืออยู่ลำพังกับคู่สมรสเพิ่มมากขึ้น โดยพบว่าผู้สูงอายุอยู่คนเดียวเพิ่มจากร้อยละ 3.6 ในปี พ.ศ. 2537 เป็นร้อยละ 7.6 ในปี พ.ศ. 2550 ซึ่งมีผลต่อการให้การดูแลผู้สูงอายุทั้งทางร่างกายและจิตใจ อายุยิ่งสูงยิ่งเกิดความเสี่ยงของร่างกาย พบว่าผู้สูงอายุเกินครึ่ง (ร้อยละ 57.7) มีปัญหาด้านการมองเห็น การได้ยิน การหกล้ม จากปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุดังกล่าว ทำให้ค่าใช้จ่ายสูงในการดูแลรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคในผู้สูงอายุที่ยังมีสุขภาพดี ให้มีสุขภาพแข็งแรงเพื่อยืดเวลาที่จะเกิดการเจ็บป่วยเรื้อรังออกไป และในผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยให้หายหรือทุเลาจากการลดการเกิดความพิการ หรือทุพพลภาพ และยืดเวลาของการเข้าสู่ภาวะทุพพลภาพออกไป การเตรียมการเพื่อรองรับสภาพปัญหาของผู้สูงอายุจึงเป็นประเด็นที่สำคัญ

กรมอนามัยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตร 70 ชั่วโมง สำหรับผู้มีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยมีหนังสือรับรองจากโรงเรียน สถาบันหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่ม อาสาสมัครสาธารณสุขเชิงวิชาชีพ (อสช.) ขึ้นเพื่อตอบสนองต่อขีดตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2564) ยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุของกระทรวงสาธารณสุข รวมถึงนโยบายสำคัญของรัฐบาลว่าด้วยการกระทรวงสาธารณสุข การพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลผู้สูงอายุให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติดูแลสุขภาพผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คู่มือเล่มนี้ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากคณะผู้บริหาร ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะคณะทำงานดังรายนามท้ายเล่ม ที่ได้มุ่งมั่นทุ่มเท ร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุและผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน คณะทำงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือแนวทางการฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุหลักสูตร 70 ชั่วโมง ภายใต้ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ 6) จะเป็นประโยชน์สำหรับวิทยากร บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุทุกท่านเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนต่อไป

คณะทำงาน
มิถุนายน 2556

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุหลักสูตร 70 ชั่วโมง	5
แผนการสอนที่ 1 ความจำเป็นของการดูแลผู้สูงอายุ	11
แผนการสอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	13
แผนการสอนที่ 3 โรคที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ	18
แผนการสอนที่ 4 ภาวะวิกฤติกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	24
แผนการสอนที่ 5 การช่วยเหลือผู้สูงอายุเบื้องต้น	27
แผนการสอนที่ 6 การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้เนื่องจากชราภาพ หรือมีปัญหาาระบบทางเดินอาหาร ระบบทางเดินหายใจ ระบบขับถ่าย ระบบอวัยวะสืบพันธุ์	31
แผนการสอนที่ 7 การใช้ยาในวัยสูงอายุ	36
แผนการสอนที่ 8 การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ	39
แผนการสอนที่ 9 สุขภาพจิตกับผู้สูงอายุ /การดูแลเพื่อคลายเครียด	76
แผนการสอนที่ 10 การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	84
แผนการสอนที่ 11 ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ	86
แผนการสอนที่ 12 สิทธิผู้สูงอายุตามรัฐธรรมนูญ / กฎหมายแรงงานที่ควรรู้	89
แผนการสอนที่ 13 บทบาทและจริยธรรมของผู้ดูแลผู้สูงอายุ	90
แผนการสอนที่ 14 การจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อผู้สูงอายุ	92
แผนการสอนที่ 15 การฝึกปฏิบัติงาน	94
แผนการสอนที่ 16 การวัดและประเมินผล	94
ภาคผนวก	